

โครงการส่งเสริมอุดมการณ์ “ปราชญ์ผู้ทรงศีล”

อุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีล สู่การปฏิบัติ

รองศาสตราจารย์ คุณหญิงสุนทรา พรหมบุญ
อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖

จาก : เอกสารถอดเทปคำบรรยาย เรื่อง วิธีสอนเพื่อนำอุดมการณ์
ปราชญ์ผู้ทรงศีล ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เกริ่นนำ

อุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศิลป์เป็นแนวความคิดหลักของมหาวิทยาลัยที่มีการสืบต่อกันมาอย่างไม่เป็นทางการตลอดระยะเวลา ๕๐ ปี หลังจากที่ท่าน ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ได้กล่าวไว้ต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา และเชื่อว่าอีกไม่นานอุดมการณ์นี้จะสูญสลายหายไปตามการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาซึ่งทำให้มีความแตกต่างหลากหลายในแนวความคิดและวิธีการเกิดขึ้นอย่างมากมาย

แต่ด้วยความมีทัศนะที่กว้างขวางและความมีจิตใจแห่งปราชญ์ผู้ทรงศิลป์ รองศาสตราจารย์ คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ อธิการบดีท่านปัจจุบันได้กระตุ้นให้คณาจารย์จากหลาย ๆ คณะมารวมตัวกันทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตและบุคลากร ภายใต้โครงการส่งเสริมอุดมการณ์ “ปราชญ์ผู้ทรงศิลป์” ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องมาแล้ว ๓ ปี และคงจะดำเนินต่อไป นอกจากนี้ ท่านยังได้แปลความคิดออกมาเป็นคำบรรยาย ซึ่งจัดว่าเป็นความคิดที่มีคุณค่าและทรงพลัง อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ให้เห็นถึงการยืนยันมั่นคงของการสืบทอดอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศิลป์ให้ยังรากลึกอยู่ในสถาบันแห่งนี้ตลอดไป

ด้วยหนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่มีได้จัดพิมพ์ให้ครูหวางดงามนัก คงเป็นเครื่องหมายแห่งการส่งต่อความคิดแห่งอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศิลป์ให้สืบทอดยาวไกลตลอดไป

คณะกรรมการโครงการส่งเสริมอุดมการณ์ “ปราชญ์ผู้ทรงศิลป์”

๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖

ท่านอธิการบดี ตอบคำถาม

คำถาม : ท่านอธิการบดี มีแนวทางในการปฏิบัติเพื่อนำอุดมการณ์
ปราชญ์ผู้ทรงศีลสู่ระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย
อย่างไร ?

คำตอบ : ต้องวิเคราะห์ก่อนว่าท่านทำอะไรกันบ้าง ส่วนระบบ
ประกันคุณภาพนั้นจะประกันปราชญ์ผู้ทรงศีลได้หรือเปล่า
เราจะต้องมีการดีไซน์ (Design) หลักสูตรให้ดีก่อน เมื่อได้
เรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนแล้วเราต้องวัดผล วัดเรื่อง
ความรับผิดชอบ แล้วเราต้องดูว่าวัดได้อย่างไร คงไม่มีการ
ออกข้อสอบว่าความดีมีกี่ประการ สุดท้ายเราต้องไปดูว่า
เมื่อเขาจบแล้วเขาเป็นอย่างไร หลายหนที่เราเข้าใจครูไม่
ถูกต้อง เวลานิสิตทำผิด ครูก็ลืมที่จะตักเตือน เพราะฉะนั้น
การประกันคุณภาพมีอยู่ ๕ ด้าน เราต้องทำให้ครบทั้ง ๕
ด้าน จึงจะถูกต้อง

๖ มีนาคม ๒๕๔๔

ปราชญ์ผู้ทรงศีล:จากอุดมการณ์สู่ภาคปฏิบัติ ครั้งที่ 1

วันนี้เป็นอีกวาระหนึ่งที่โครงการส่งเสริมอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีล ได้จัดกิจกรรมเพื่อที่จะนำอุดมการณ์ไปสู่ภาคปฏิบัติ ฉะนั้นในนามของมหาวิทยาลัยก็ต้องขอขอบพระคุณคณะกรรมการของโครงการส่งเสริมอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีล และก็ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์สุมน รวมทั้งท่านหลวงปู่พุทธะอิสระ ที่ได้กรุณามาเป็นวิทยากร ดิฉันก็ขออนุญาตถือโอกาสนี้เปิดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องของวิธีสอนเพื่อที่จะนำอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลสู่ภาคปฏิบัติ บัดนี้ และขออนุญาตกล่าวนำสักเล็กน้อยเพื่อที่จะให้ทุกท่านได้เข้าใจถึงความประสงค์ของโครงการฯ

เรื่องของอุดมการณ์นั้นเป็นเรื่องที่ทุกคนเข้าใจ เห็นด้วย เห็นชอบอุดมการณ์ดูจากเป้าหมายที่ค่อนข้างจะสูงส่ง ไม่ว่าจะเป็นส่วนของปราชญ์หรือส่วนของผู้ทรงศีล ดิฉันอยากจะเรียนว่า แม้ว่าจะสูงส่งเพียงใดก็ตามเราก็จะต้องพยายาม เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เป็นเรื่องที่สำคัญต่อทุก ๆ คน ความจริงแล้วเป็นเป้าหมายของการที่เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ด้วยซ้ำไป อยากจะย่ออุดมการณ์ อุดมการณ์นี้จริง ๆ แล้วยก็คือว่า เราต้องการผู้รู้ ผู้ดี

ที่มา : คำบรรยาย จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ วิธีสอนเพื่อนำอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลสู่ภาคปฏิบัติ” ครั้งที่ ๑ วันที่ ๖-๗ มีนาคม ๒๕๔๔

ที่นี้กระบวนการรู้กับกระบวนการดีไม่ใช่เป็นกระบวนการที่จะมีจุดที่สิ้นสุด ฉะนั้นเป้าหมายที่แท้จริงแล้วเราคงจะต้องการผู้ที่ใฝ่รู้ ผู้ที่ใฝ่ดี อันนี้คือกระบวนการที่เป็นเป้าหมายแล้ว ท่านที่ฟังแล้วคงจะสับสนเล็กน้อย ก็คือว่ากระบวนการของเราคือเป้าหมายของการศึกษา คือทำอะไรจะให้คนที่เราสอนเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ดี

อันนี้ก็คงยากมาก ถ้าหากผู้สอนเองไม่ใฝ่รู้ ไม่ใฝ่ดี เพราะฉะนั้นสิ่งที่เรามาพูดคุยกันในวันนี้จะต้องเป็นภาคปฏิบัติจริงๆ แต่ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมาย ต้องเข้าใจความสำคัญของเรื่องนี้ก่อน

กระบวนการของการศึกษานั้น ดิฉันอยากจะขอมองว่าเป็นเรื่องของการทำงานที่จะพยายามที่จะให้มีผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ดี แต่ที่ผ่านมาทุกคนก็คงจะประจักษ์ด้วยตนเองแล้วว่า สถานการณ์ค่อนข้างที่จะกลับตาลปัตรเหมือนกันในบางครั้งบางคราว ต้องเรียกว่าต่อมาก็กลับตาลปัตรเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งกลายเป็นความผิดพลาด

ในสังคมของเราการที่เป็นผู้ใฝ่รู้ก็กลายเป็นผู้ที่ใฝ่ปริญญา คือขอให้ได้ปริญญา ไม่ค่อยที่จะใฝ่รู้เท่าไร ใฝ่ดีก็กลายเป็นผู้ที่ใฝ่อ่านาสองอย่างนี้ก็ผูกกันไปเป็นความพหุของการศึกษาเหมือนกัน

แต่ว่าดิฉันจะวิเคราะห์ให้ฟังว่าความผิดพลาดทั้งสองเรื่องนี้มันเกิดขึ้นที่ตรงไหน

เป้าหมายของการศึกษาต้องการที่จะให้มนุษย์มีสติปัญญาสูงขึ้น มนุษย์อยู่กันด้วยดี ทำให้สังคมเป็นปกติสุข แบบที่เรียกว่าเมตตาธรรมค้ำจุนโลก ซึ่งเป็นสังคมที่เที่ยงแท้แน่นอน ไม่ต้องมีใครมีข้อ

สงสัยกังขา แต่ว่าเมตตากรมที่จะเกิดขึ้นนั้นไม่ใช่เป็นของง่าย หลาย คนก็อาจจะพูดถึงความเมตตากันอยู่บ่อย ๆ แต่มันไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย เมตตาที่แท้จริงนั้นจะต้องเกิดจากปัญญา และความเห็นที่ถูกต้อง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่ายเลย สิ่งที่เราเรียกว่าเมตตากรมค่าจุนโลกนั้นก็ เป็นเรื่องที่ผูกพันกับมนุษย์โดยเฉพาะ

สรุปแล้วก็ถือว่า มนุษย์ที่มีความเมตตา โลกก็อยู่ได้ แต่ถ้าหากว่าตัวนี้ขาดหายไป โลกก็จะมีปัญหาความวุ่นวาย และก็จะย้อนกลับมาทำร้ายมนุษย์เองด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นก็เป็นเรื่องที่เราคิดสั้น ๆ ก็จะมีรู้สึกว่าจะไม่ค่อยจะซาบซึ้ง แต่ว่าถ้าคิดให้ครบวงจรแล้วก็จะซาบซึ้งมาก และก็เห็นแก่ความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องสร้างคนโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ๆ ให้มีคุณงามความดี โดยสรุปแล้วที่พูดมาก็ผูกอยู่กับสิ่งที่เรียกว่าความใฝ่รู้ความใฝ่ดี และไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเสมอไป ส่วนมากแล้วจะต้องมีการแนะนำ จะต้องมีการกัลยาณมิตรที่จะคอยช่วยเหลือแนะนำ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ อัตโนมัติก็คือการที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ไปตามอำเภอใจ ไปตามความต้องการ ตามกิเลสของตัวเอง เพราะฉะนั้นเรื่องที่ดีจนพูดมานี้ก็อยากขอขย้าว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก บางทีมองไม่ออกว่าสำคัญต่อตัวเราเองอย่างไร แต่ว่าถ้ามองให้ลึกซึ้ง มองระยะไกลแล้ว ก็สัมพันธ์และสำคัญกับตัวเราอย่างมากทีเดียว

ดิฉันขออนุญาตอัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานไว้ ในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๙ ในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ตอนหนึ่งพระองค์ท่าน

ตรัสว่า “คนดีทำให้คนอื่นดีได้” คือหมายความว่า คนดีทำให้เกิดความดี
ขึ้นในสังคม คนอื่นก็ดีไปด้วย ความเลวนั้นจะทำให้คนดีเป็นคนเลวกียาก
แต่เป็นไปได้ แต่ถ้าคนดีเข้มแข็งในความดี จะให้คนเลวทำให้คนดีเป็น
เลวกียาก สำคัญอยู่ที่ความเข้มแข็งของคนดี” อันนี้ต้องฟังให้ดี ๆ
เพราะมีหลายชั้นหลายซ้อน ดิฉันอ่านไม่ต่ำกว่าสิบเที่ยว คนดีเขาจะไม่
อยากให้คนอื่นเลว ถ้าคนเลวคนนั้นจะเดือดร้อน และเขารู้ดีว่าถ้าคนเลว
ทำให้คนอื่นเลวกียากหมายความว่าคนนั้นจะเบียดเบียน คนที่เลวนั้นยิ่งแย
เพราะฉะนั้น Logic ตรงนี้ ก็คือว่า คนดีประสงค์จะให้คนอื่นดี แต่คนเลว
นั้น ตนเองก็เดือดร้อนแล้ว ก็ไม่ประสงค์ให้คนอื่นเลว เพราะถ้าคนอื่น
เลวกียากจะทำให้ตัวเองเดือดร้อน เพราะฉะนั้น โดยตรรกะอันนี้ พระองค์
ท่านจึงตรัสต่อว่า “ฉะนั้นที่มีความหวังว่า อีก ๕๐ ปีข้างหน้า คนเลวจะ
น้อยกว่าคนดีเพราะว่าคนเลวจะทำให้คนดีเป็นคนเลวกียาก ส่วนคนดีจะ
ทำให้คนเลวเป็นคนดี ก็ไม่พ้นวิสัยที่ทำได้ จะมีหวังในอนาคตว่า อนาคต
จะแจ่มใส แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจะต้องให้คนในสังคมนี้มีความตั้งใจ ถ้าไม่มี
ความตั้งใจแล้วเชื่อว่าตัวคนดีจะกลายเป็นคนเลวด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้
ใครมาชักชวนมันก็เลย ไปลงเหวลงนรก อันนี้ที่พูดได้ก็เพราะว่าได้รับยก
ย่องว่ามีประสบการณ์มาถึ ๕๐ ปี ก็ได้เห็นความจริงของข้อนี้ ซึ่งเป็น
ความจริงที่เมื่อทราบแล้วเมื่อเห็นแล้วเป็นสิ่งที่น่ากลัว คนที่มีชีวิตหรือ
ทำงานสัก ๕-๑๐ ปี จะเห็นข้อนี้ยากเพราะว่าเปรียบเทียบไม่ได้ แต่ผู้ที่
ได้รับราชการมาหรือทำงานมา ๕๐ ปี เชื่อว่าควรจะเห็นได้อันนี้ ไม่ใช่
อวดตัว แต่ว่าถามท่านผู้ที่มีอายุราชการหรืออายุทำงานมา ๕๐ ปี ก็เชื่อ
ว่าจะเห็นด้วยว่า คนดีชนะคนไม่ดีได้” ที่นี้ฟังให้ดีนะคะ “แต่ที่ยาก

เพราะว่ามีคนมากขึ้น ความต้องการของคนก็มากขึ้น การพัฒนาขึ้นมาไม่ทันกับการพัฒนาของประชากร สำหรับด้านที่จะทำให้คนเป็นคนดีนั้น เช่น การศึกษา เมื่อก่อนนี้การศึกษา คนที่มีความรู้ในเมืองไทยมีความรู้ การอ่านหนังสือเป็น คือมีความรู้ อ่านหนังสือเป็นมีมาก เขียนหนังสือเป็นก็มีมาก เปรียบเทียบกับประเทศอื่นก็ค่อนข้างจะสูง คือมีการอ่าน-เขียนได้สูง เปอร์เซนต์สูง แต่มาปัจจุบันน้อยลง เพราะว่าคนเพิ่มโรงเรียน หรือผู้มีหน้าที่สอนมันน้อยลง เปรียบเทียบกันอาจจะแย้งว่า สมัยนี้เทคโนโลยีสูงทำให้สามารถที่จะทำกิจการโรงเรียน กิจการสอน แพร่ออกไปได้มากกว่า แต่ไม่มีอะไรแทนการอบรม ไม่มีอะไรแทนการบ่มนิสัย” คือ พระองค์ท่านทรงใช้คำสองคำ คือ อบรม กับบ่มนิสัย ไม่มีอะไรแทนคนสอนคน คนสอนคนนี่มีที่เขาใช้ดาวเทียมคนเดียวสอนได้เป็นพันเป็นหมื่นได้คราวเดียว แต่ถ่ายทอดความดีนี้ยาก ฉะนั้นการที่มีความก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยก็ไม่ได้หมายความว่า จะเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี นอกจากจะหาวิธีให้มีการถ่ายทอดโดยใช้ตำรา หรือใช้หลักสูตรอะไรที่ทำให้คนเป็นคน ดีฉันจะขอข้ามไปบ้าง

ต้องหาวิธีที่จะทำให้คนเป็นคนดี โดยสรุปแล้วถ้าหากว่าเราวิเคราะห์ พระราชดำรัสที่ได้ัญเชิญมาเฉพาะบางตอนนี้ ก็จะเห็นได้ว่า เรื่องของความดีนั้นเป็นเรื่องที่ต้องอบรมบ่มนิสัย ประการที่หนึ่ง เป็นเรื่องที่จะต้องสอนกันเป็นประการแรก ประการที่สองก็คือว่า เมื่อคนมีมากขึ้นการสอนตัวต่อตัวน้อยลง เพราะฉะนั้นก็มีปัญหาเกิดขึ้น

คือ การที่คนดีต้องการที่จะให้คนอื่นดีด้วย ก็ยังเป็นจริงอยู่ เพียงแต่ว่า คนมีจำนวนมากขึ้น เพราะฉะนั้นคนที่ดีก็จะทำหน้าที่ได้ในขอบเขต จำกัดมากขึ้น คนดีทำให้คนที่อยู่รอบตัวดีขึ้นได้ก็ต้องขึ้นอยู่กับความ เข้มแข็งของความดี เพราะฉะนั้น ถ้าจะวิเคราะห์กันดี ๆ จะมีปัญหาที่ ว่าคนดีไม่สามารถที่จะทำให้คนรอบตัวเอง ดีไม่ได้ มันก็จะมีอยู่สอง กรณี

ประเด็นแรกก็คือว่า ความดีของคนนั้นยังไม่เข้มแข็งพอ ประการที่สอง กระบวนการที่จะทำให้คนอื่นดีนั้น ยังไม่ทันการ ยังไม่ดี พอ เพราะฉะนั้นที่ดิฉันได้ัญเชิญพระราชดำรัสมากล่าวนี้ ก็เพื่อที่จะให้ เป็นข้อคิดเตือนใจพวกเราว่า ก็คงจะต้องพยายามที่จะเร่งมือ ในการที่จะ ทำให้คนที่อยู่รอบตัวเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนี้สิดที่อยู่ในความดูแล ของเรานั้น เป็นผู้ที่มีคุณงามความดี ดิฉันค่อนข้างที่จะพูดถึงเรื่องของ ปราชญ์น้อย จะมาเน้นในส่วนของผู้ทรงศีลมาก แต่ความจริงแล้วสอง ส่วนนี้มันเชื่อมโยงกัน เพราะดิฉันได้พูดมาตั้งแต่แรกแล้วว่า ทั้งสอง อย่างนี้มันขึ้นอยู่กับตัวหนึ่งก็คือ ตัวปัญญา ดิฉันอยากจะขอเรียนว่า ถ้าไม่มีตัวปัญญาแล้ว ก็ไม่มีทั้งรู้ ไม่มีทั้งดี ไม่มีทั้งสองอย่าง

ดิฉันก็อยากจะขออนุญาตว่าในแนวปฏิบัติแล้ว เราก็คงจะต้อง มาคิดกันว่า ทำอย่างไรจะให้นิสัยของเราและรวมทั้งตัวของเรา มี ปัญญาเพิ่มพูนมากขึ้น รวมทั้งตัวของดิฉันเองด้วย มีปัญญามากขึ้น เพราะว่ามันไม่ใช่เป็นสิ่งที่อัตโนมัติ เป็นสิ่งที่จะต้องฝึก ที่จะต้องพัฒนา ขึ้น ไม่ใช่ว่าจบปริญญาเอก จะมีปัญญามากกว่าคนที่ไม่ได้จบ ไม่ใช่

ปัญญาตัวนี้เป็นคนละเรื่องกับปริญญา ตัวดิฉันเองได้เขียนบทความขึ้นมาฉบับหนึ่งซึ่งได้เผยแพร่ไปเมื่อเดือนสิงหาคมปีที่แล้ว ใช้หัวข้อว่า “จริยธรรมปัญญาของใคร” ก็ได้เขียนว่า อันที่จริงแล้วการพัฒนาจริยธรรมเป็นการพัฒนาความคิดให้ยอมรับความจริง คือยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง แล้วแก้ไขปรับปรุง และแนวคิดเรื่องการพัฒนาจริยธรรมจึงมิใช่เป็นการสอนให้คนเป็นคนดี แต่เป็นแนวทางของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย การสร้างนิสัยมองตนเองเพื่อแก้ไขปรับปรุงเป็นรากฐานของการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ และสันติภาพ คนดีต้องมีสติปัญญาจึงจะรักษาความดี และทำให้ความดีเจริญออกมาได้ อันนี้ ปัญญาตัวนี้ล่ะที่จะทำให้คนดี ดีได้เพราะปัจจัยภายในดีเพราะมั่นใจในความดี เพราะฉะนั้นก็ดีในทุกสถานการณ์ มีความศรัทธาในตนเองและผู้อื่น คิดและทำแต่สิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ความเอื้ออาทรจึงเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ บางคนทำดีเพราะเหตุปัจจัยภายนอก เช่น เพราะต้องการค้าขาย และค้าขมเขย หรือเพราะเกรงกลัวอำนาจ หรือเพราะความรักใคร่ หรือ เพราะรางวัล สิ่งตอบแทนแบบนี้เมื่อรางวัลภายนอกหมดไป ความดีก็หมดไป อันนี้แหละที่ความดีไม่เข้มแข็ง ความดีที่เข้มแข็งไม่หมดไปมีแต่เพิ่มพูนถ้ามันหมดไป ก็แปลว่ายังไม่ใช้คุณงามความดี อย่างที่กำลังพูดกันนี้หรือบางทีก็กลับกลายเป็นความชั่วไปเลย ที่เรียกว่าดีแตก เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าเราต้องการที่จะพัฒนาจริยธรรมกันอย่างจริงจัง สิ่งที่เราจะต้องคิดกันก็คือ จะต้องหาอุบาย ฝึกลูกให้เป็น คิดถูก ฉะนั้น การที่จะสอนให้คนเป็นปราชญ์ผู้ทรงศีลนั้น คงจะไม่ใช่เป็นการสอน

ให้ห้องจำข้อปฏิบัติต่าง ๆ หรือว่าไปตั้งกฎเกณฑ์ กติกา บีบคั้น บีบรัด หรือว่าไปนั่งหลับตา ทำสมาธิอย่างไม่เข้าใจ เพราะฉะนั้นก็อยากจะขอเรียนว่าในภาคปฏิบัตินั้นคงจะต้องสอดแทรกเข้าไปในทุกเรื่องในทุกอย่างที่เราทำ ที่เราสอนต้องสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการทำงานของเราให้มากที่สุด สิ่งที่ดิฉันได้กล่าวถึงในบทความฉบับนั้น ก็คือ เรื่องคิดเป็น คิดถูก บางท่านก็อาจจะบอกว่าเป็นเรื่องง่าย ๆ แต่แท้จริงแล้วไม่ง่ายเท่าไร เพราะว่าดิฉันได้รับคำสั่งสอนมาจาก คนเรานั้นมีความทุกข์ เพราะคิดไม่เป็น เพราะฉะนั้นพอมีความทุกข์ขึ้นมาเมื่อไร แปลว่า เรายังคิดไม่เป็น ก็แสดงว่าที่เราเรียกว่าคิดเป็นนั้น ไม่ใช่ของง่าย ๆ หรือก และ การคิดเป็น คิดถูกนั้น ดิฉันก็ได้ทำตารางเปรียบเทียบเอาไว้จะคะ ไม่ทราบที่ท่านได้รับแจกบทความกันแล้วหรือยัง ถ้าได้รับแล้วดิฉันก็จะไม่กล่าวซ้ำอะไรกันมากนักคะ ในช่องของการคิดเป็นนั้น ก็คือ คิดวิเคราะห์ แยกแยะองค์ประกอบ คิดตรงข้ามก็คือว่า คิดโมเม ไม่หาข้อมูล ไม่รู้จักแยกแยะ คิดเดา ๆ เอานะคะ ในช่องที่สองก็คือ คิดสืบสาวหาเหตุปัจจัยที่แท้จริง ช่องที่หนึ่งก็คือ ไม่ค่อยหาเหตุปัจจัย คิดทีเดียว ต่วนสรุป สรุปมองโลกในแง่ร้าย อีกอันหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่เสมอก็คือ คิดด้านเดียว แล้วก็คิดปักใจ เพราะฉะนั้นในส่วนของการคิดเป็นก็คือ ต้องคิดที่ละด้าน โดยจะต้องให้ครบทุกด้าน บางทีไม่ครบหรือกคะ ปุถุชนจะคิด สะระตะ ครบทุกด้าน คิดยากนะคะ เพราะฉะนั้นก็พยายามมองให้รอบด้านมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อันที่สี่ ก็คือ คิดแก้ไขให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายลง อันนี้ตรงกันข้ามก็คือ คิดกววน หมกมุ่น ยิ่งคิดยิ่งขยายปัญหา คิดนี้มันต้องแก้ไขปัญหา ถ้ายังคิด

ปัญหายิ่งมากแปลว่า ไม่ใช่แล้ว ผิดทางแล้ว ต้องหยุดทันที คิดใหม่ทันที อันที่ห้า ก็คือ คิดประยุกต์ให้เกิดประโยชน์อันควรแก่กรณี อันนี้ตรงกันข้ามก็จะเป็นคิดเพื่อฝัน คิดครึ่ง ๆ กลาง ๆ คิดสิ่งที่ทำให้ไม่ได้ ในหัวข้อหลังดิฉันเรียกว่า คิดถูก คิดดี คือคิดอย่างมีสติรู้ปัจจุบัน อันนี้ก็ตรงกันข้ามกับคิดฟุ้งซ่านนะคะ คิดฟุ้งซ่านนี้ก็คิดเหมือนกัน แต่คิดแล้วจับต้นชนปลายไม่ได้ ไม่รู้จะไปหยุดที่ไหน แล้วก็หยุดไม่ค่อยได้ด้วย เพราะไม่มีสตินั่นเอง คิดแบบรู้เท่าทัน สมมติบัญญัติ คิดโดยเข้าใจความไม่เที่ยงแท้ แน่นอน ของสิ่งต่าง ๆ อันนี้ก็ตรงกันข้ามกับคิดยึดติดในเรื่องต่าง ๆ คิดแต่เรื่องของตัวเอง อันนี้ก็แปลก็คือคิดวิเคราะห์ให้รอบคอบถึงคุณโทษและหาทางออกที่ดีที่สุด ตรงกันข้ามก็คือ คิดไม่รอบคอบ คิดวู่วาม คิดเฉพาะหน้า อันต่อไปก็คือ คิดให้ถึงแก่น ให้เข้าใจคุณค่าที่แท้จริง และคุณค่าเทียมของสิ่งต่าง ๆ ที่มักจะเห็นอยู่เสมอ คิดตามแฟชั่น คิดตามค่านิยม คิดวิเคราะห์ให้รอบคอบและหาวิธีที่ดีที่สุด ตรงกันข้ามก็คือ คิดให้รอบคอบ คิดให้ไว คิดวิเคราะห์ให้ถึงแก่น ให้เข้าใจในคุณค่าที่แท้จริง ที่มักจะเห็นอยู่เสมอคือ การคิดตามแฟชั่น ค่านิยม การคิดวิเคราะห์ให้ถึงแก่นจริง ๆ สิ่งที่เราทั้งหลายเป็นส่วนเกินและเป็นสิ่งที่เบียดเบียนเอามาจากธรรมชาติ จากคนอื่น และสุดท้ายคิดหาวิธีที่จะปลุกจิตของเราให้มีกำลังใจ ให้มีความมั่นคง ให้ทำความดีเสมอ อันนี้ก็จะเป็นที่ จะปลุกเร้าคุณธรรมก็จะกลายเป็นปลุกเร้ากิเลสตัณหา และราคะทำให้เกิดโลก โกรธ หลง มากขึ้น

ทั้ง ๑๐ อย่างนี้เป็นสาระที่ทำให้เราคิดอย่างแยกคาง
ที่เราเรียกว่า โยนิโสมนสิการ เป็นการฝึก คิดเป็น คิดถูก เป็นหลักที่
จะมุ่งไปสู่อุดมการณ์ของปราชญ์ผู้ทรงศีล สิ่งที่ดิฉันได้ยกมานั้น คนที่
เป็นคนดีมีลักษณะอยู่อย่างหนึ่ง คือ ความเมตตา กรุณา ความเมตตา
กรุณานี้เป็นผลลัพธ์ มิใช่กระบวนการ เมตตา กรุณานี้เป็นผลลัพธ์ของ
กระบวนการฝึก ฝึกที่มองอะไร ดีปัญหาให้แตก วิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ
ให้เป็นไปตามความจริง

พระอรหันต์นั้นก็ถือว่าท่านหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวง
แล้ว ถือว่าท่านไม่ผูกยึดติดกับสิ่งใดใด ไม่มีทุกข์ ไม่มีโทษ ไม่มีภัย ถ้า
หากคิดในทางโลกคน เช่น พระอรหันต์นั้นได้บรรลุเป้าหมายแล้ว แต่
ปรากฏว่า พระอรหันต์ หรือพระที่มีคุณธรรมสูงนั้นท่านมองเห็นความ
จำเป็นที่จะต้องสั่งสอนช่วยเหลือเกื้อกูลให้ ผู้อื่นได้พ้นทุกข์มากกว่าเดิม
ทั้ง ๆ ที่ จริงแล้วตัวท่านเองนี้พ้นไปแล้ว ไม่มีอะไรที่จะทำให้ท่านทุกข์
ใจอะไรแล้ว ตรงกันข้ามท่านยังช่วยเหลือเพราะท่านมองการณ์ไกล ไม่
ได้มองเฉพาะตัวท่านเอง เพราะฉะนั้น เมตตา กรุณานั้นมันเป็นผลพวง
จากการปฏิบัติและสิ่งที่ดิฉันพูดมานี้ เราต้องพยายามช่วยกัน ช่วย
เหลือเกื้อกูลนิสิต ยกกระดับตัวเราเองด้วย มันเป็นผลดีต่อตัวเราเองโดย
ตรง มันเป็นการฝึกคิดเป็น คิดถูก สิ่งที่ไม่นำมามองข้ามคือ เราได้สร้าง
คุณธรรมเพื่อตัวของเราเอง

ปราชญ์ผู้ทรงศีล:จากอุดมการณ์สู่ภาคปฏิบัติ ครั้งที่ ๒

วันนี้ก็เป็นอีกวาระหนึ่งที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้จัดการประชุมสัมมนาในหมู่คณาจารย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการส่งเสริมอุดมการณ์ "ปราชญ์ผู้ทรงศีล" คณะกรรมการก็ได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องมา มีทั้งกิจกรรมที่ให้แก่นิสิตนักศึกษา และกิจกรรมที่ให้กับอาจารย์ โดยเฉพาะครั้งนี้ก็เป็นครั้งที่สอง ที่มีกิจกรรมสำหรับคณาจารย์ และขอขอบคุณท่านรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รวมทั้งคณะกรรมการโครงการส่งเสริมอุดมการณ์ "ปราชญ์ผู้ทรงศีล" ทุกท่านนะคะ ที่ได้ให้ความเอาใจใส่ในโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง ในเรื่องของอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลนั้น ทุกคนก็คงจะทราบอยู่แล้วว่าที่มาของอุดมการณ์นี้ก็เป็นคติพจน์ลายมือของท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี **"ขอให้ นิสิตนักศึกษาทุกคนมีความรู้ ประจักษ์ ภูมิใจ และมีความประพฤติ ประจักษ์ผู้ทรงศีล"** และตัวท่านเองก็เป็นตัวอย่างที่ดีที่ทุก ๆ คนก็ยอมรับในความเป็นปราชญ์ผู้ทรงศีลของท่าน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้จัดทำตั้งเป็นรางวัล ชื่อว่า **"ศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี ปราชญ์ผู้ทรงศีล"** รางวัลนี้ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ที่มา : คำบรรยาย จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง " วิธีสอนเพื่อนำอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลสู่ภาคปฏิบัติ" ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๕-๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๔

เป็นพระองค์แรกไปเมื่อ ๒ ปีที่แล้ว คำว่า "ปราชญ์ผู้ทรงศีล" คงจะไม่ต้องอธิบายกันมากแล้วเรารู้กันอยู่ว่าการศึกษานั้นจะต้องทำให้คนมีความรู้คู่คุณธรรม ก็เป็นเรื่องที่พูดกันมานาน ท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี เองก็ได้ย้ำในเรื่องนี้อย่างมากมาย เพราะฉะนั้นในวันนี้ดิฉันก็อยากแบ่งการบรรยายแลกเปลี่ยนความเห็นนี้ออกเป็น ๔ ส่วนด้วยกัน ในส่วนแรกก็คงจะพูดถึงอุดมการณ์นี้เป็นการย้ำอีกสักเล็กน้อย ในส่วนที่สอง ก็จะพูดถึงเรื่องของแนวโน้ม หรือกระแสของโลกในปัจจุบันนี้ ในส่วนที่สาม ก็จะวิเคราะห์ปัญหา และในส่วนที่สี่ ก็จะเป็นแนวทาง ก็คงเป็น ๔ ส่วนด้วยกัน

ในเรื่องของอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลนั้น ท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี ได้ผูกแนวคิดเอาไว้กับพุทธศาสตร์ค่อนข้างที่จะมาก ท่านได้เขียนเอาไว้ด้วยลายมือของท่าน เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนำเอาหลักวิชาทางพุทธศาสนาเข้ามาสู่หลักสูตรศึกษาศาสตร์ ในวันที่เราคงไม่ได้มาบรรยายเรื่องวิชาการศึกษาศาสตร์ แต่ในขณะที่เดียวกันเราทุกคนที่เป็นครูบาอาจารย์ก็ต้องยอมรับว่า ครูอาจารย์ทุก ๆ คนจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจทางด้านศึกษาศาสตร์ จึงจะสามารถที่จะถ่ายทอดสิ่งที่เราต้องการไปสู่บัณฑิตนักศึกษาได้ ฉะนั้นก็อยากจะขอเรียนทุกท่านว่า เราทุกคนนั้นมีหน้าที่ที่สำคัญที่จะต้องถ่ายทอดสิ่งที่เรียกว่าเป็นอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลไปสู่ภาคปฏิบัติ จึงต้องมีความเข้าใจในเรื่องนี้มากพอสมควรทีเดียว ท่านได้ตั้งหัวข้อเอาไว้ ๓ หัวข้อด้วยกัน คือ คำปรารภ การสำนึกได้ และจุดมุ่งหมาย ดิฉันอยากจะขอไปในรายละเอียดสักนิดหนึ่ง เพื่อที่จะให้ท่านได้เข้าใจอุดมการณ์นี้ แล้วก็เข้าใจ

ที่มาและความเป็นไปให้มากขึ้น อันนี้ก็เป็นลายมือร่างของท่านนะคะ ในเรื่องของคำปรารภนั้น ดิฉันก็คงจะสรุปแต่เพียงว่า ในตอนแรก ๆ ตอนที่ท่านกลับมาใหม่ ๆ และก่อนหน้านั้นอีก วิชาการศึกษาของเรา หรือวิชาที่จะไปสอนคนให้เป็นครูนั้น ล้วนแต่มีพื้นฐานจากตะวันตก ทั้งสิ้น มีพื้นฐานจากตะวันตกนับตั้งแต่เริ่มต้นที่ว่า การศึกษานั้นจะต้องใช้หลักเป็นความคิดปรัชญา Idealism ที่กล่าวไว้ว่า ริเพอร์กิจีโอ เอส มาเทอร์ สตุติโอรัม การกระทำซ้ำซากเป็นมารดาของการเล่าเรียน ต่อมาจากหลักของ idealism ก็มาถึงเรื่องของการที่จะให้ผู้เรียนสามารถที่จะเห็นของจริง นำของจริงมาให้นักเรียนได้ดูหรือสัมผัส และเป็นการศึกษาที่เรียกว่า เรียนด้วยบทเรียนด้วยของ หรือ object lesson และก็ความคิดแบบนี้ก็จะเป็นหลักของ realism ปรัชญา realism ความคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบ idealism และ realism ก็ได้นำเข้ามาใช้ในเมืองไทยตลอดจนจบสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต่อมาประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๕ พวกเรานักการศึกษารุ่นใหม่ก็เริ่มศึกษาปรัชญาการศึกษากัน นำปรัชญาการศึกษาแบบ Pragmatism หรือ experimentalism เข้ามาใช้ คือตามที่ใช้ในประเทศอเมริกาอย่างเต็มที่ เพราะว่ายังไม่มีวิชาครูเป็นของตัวเอง โดยสรุปตามข้อเขียนของท่านนั้นก็ไล่เรียงมาว่าเริ่มมาตั้งแต่ idealism มา realism มา pragmatism หรือ experimentalism ก็เป็นการถือเอาปรัชญาการศึกษาของตะวันตกและทางอเมริกาเข้ามาใช้ เพราะว่ายังไม่มีวิชาครูเป็นของตัวเอง ต่อมานักการศึกษารุ่นใหม่คนหนึ่งก็ได้ถามตัวเองว่า ทำไมไทยไม่มีปรัชญาการศึกษาหรือจิตวิทยาการศึกษาของตัวเอง

ต้องเรียนของต่างประเทศทั้งสิ้น ไม่มีความสามารถที่จะคิดบ้างหรือ
อย่างไร เพราะฉะนั้นก็นำมาถึง การสำนึกได้ เมื่อสำนึกได้เช่นนี้แล้วก็
เริ่มมองหาเส้นทางเพื่อจะได้มีเครื่องมือของเราเองบ้าง จึงได้ลงศึกษา
ธรรมะในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ก็ปรากฏว่าหลักวิชาการ
ทางศึกษาศาสตร์ที่เราเรียนมาจากอเมริกานั้น มีผู้กล่าวอยู่แล้วทั้งสิ้นใน
พุทธศาสนาและมีมากกว่าเสียด้วยซ้ำไป คือทั้งระดับโลกียะ และระดับ
โลกุตระ แต่คนทั่ว ๆ ไปมองดูในแง่ศาสนาเพียงอย่างเดียว และไม่มีภูมิ
หลังในทางวิชาศึกษาศาสตร์ด้วยจึงมองไม่เห็น เห็นแต่ธรรมะที่เป็นกลุ่ม ๒
ประการบ้าง ๓ ประการบ้าง ๔ ประการบ้าง เป็นต้น จึงไม่อาจชี้ได้
ตามแนวทางของพุทธธรรม ว่าการศึกษาคืออะไร ความมุ่งหมายของ
การศึกษาคืออะไร ผู้เรียนคืออะไร และอื่น ๆ อีกมาก ความคิดของ
ฝรั่งในเรื่องเหล่านี้จริง ๆ แล้วไม่เท่าไร แต่การศึกษาต่อเนื่องกันมา
เป็นร้อย ๆ ปี จึงงอกงามกันขึ้นเรื่อย ๆ ในทางวิชาศึกษาศาสตร์ ท่าน
ก็สรุปว่า ดังนั้นทำไมเราจึงไม่มีวิชาศึกษาศาสตร์ ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐาน
ของพุทธปรัชญาและพุทธจิตวิทยาบ้างเล่า ก็คงจะไม่ใช้เวลาทั้งหมด
แต่ว่าอยากจะได้เรื่องให้ทราบ ว่าตัวปรัชญานี้มาอย่างไร

เมื่อสำนึกได้เช่นนี้แล้ว ก็ลองเริ่มสร้างสรรค์ดู ผลที่ออกมาก็คือ
ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสน์ ซึ่งก็ได้เผยแพร่ออกไปมากแล้ว วิธี
ทำหรือสร้างสรรค์นั้นก็ใช้โครงสร้างของวิชาศึกษาศาสตร์ของฝรั่งเขาไป
ก่อน คือที่เรียกว่า Normative approach เป็นโครงสร้างที่เป็นบรรทัด
ฐานและใช้กันอยู่อย่างทั่ว ๆ ไป เพราะเรายังไม่ได้แย่งกล้าอะไรนัก
หน้าที่จะสร้างสรรค์โครงสร้างของเราเองได้ ท่านก็ได้ให้แนวทางในการ

คิดโครงสร้าง โครงสร้างนั้นก็ประกอบไปด้วย ๔ ส่วนด้วยกัน ส่วนแรก ก็คือส่วนเรื่องความหมายของการศึกษา ส่วนที่ ๒ ก็คือความมุ่งหมายของการศึกษา ส่วนที่ ๓ ก็คือแผนนโยบายหรือการวางระบบวางแผนนั่นเอง ส่วนที่ ๔ คือวิธีการของการศึกษาแล้วจึงจะมีโครงการต่าง ๆ วิธีการก็จะประกอบไปด้วยโครงการต่าง ๆ เป็นรายย่อยลงไป นี่ก็คือที่มาของปรัชญา

ในส่วนที่ ๓ ที่ท่านพูดถึงนั้น ก็พูดถึงจุดมุ่งหมาย เมื่อดำเนินการไปตามนี้แล้ว นิสิตนักศึกษาในวิชาศึกษาศาสตร์ในประเทศไทยจะได้เรียนวิชาศึกษาศาสตร์ที่เรานำมาจากต่างประเทศ คือโดยสรุปแล้วท่านก็ได้บอกมาให้ทั้งของต่างประเทศ แต่ให้คู่เคียงกันไป แต่เรามีวิชาของเรา ซึ่งตั้งอยู่บนวัฒนธรรมและปัญญาของเราเอง ประการที่ ๒ ก็คือ นิสิตและนักศึกษาไทยจะได้มีเครื่องมือของเราเอง ในการคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับวิชาศึกษาศาสตร์ ต่อไปในภายหน้า และประการที่ ๓ จะได้รับรู้สึษาบซึ่งยิ่งขึ้นในพุทธศาสนอันเป็นศาสนาของชาติไทย ซึ่งโดยปริยายแล้วจะก่อให้เกิดความมั่นคงของชาติได้มาก ประการที่ ๔ จะได้รับรู้สึษาบซึ่งในวิชาศึกษาศาสตร์และจะรู้สึกดีใจและภูมิใจที่ได้เรียนวิชาศึกษาศาสตร์ ตรงนี้ก็จะได้รู้สึกดีใจและภูมิใจในวิชาชีพครูนั่นเอง ในความเป็นครู อันนี้ท่านก็เขียนไว้เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ และแนวทางของท่านที่ว่าอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลนั้น ก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดในเชิงพุทธศาสน์ค่อนข้างที่จะเป็นอันมาก อุดมการณ์ที่ว่านี้ก็ถ่ายทอดมาเป็นปรัชญา ปณิธานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในเชิงของปรัชญาแล้วที่นี้เราก็ถือ

ว่า การศึกษาคือความเจริญงอกงาม ถ้าหากว่าไม่มีความเจริญงอกงามโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทั้งทางด้านสติปัญญา ทางด้านจิตใจ ทางด้านร่างกาย ก็ยังถือว่า เรายังทำการศึกษาได้ไม่ครบถ้วน นอกจากนั้นแล้วท่านก็ยังได้แปลปรัชญานี้ให้เป็นสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ที่ทุกท่านได้เห็นก็คือ รูปกราฟ $Y = e^x$ ก็เพื่อที่จะแทนคำว่า การศึกษาคือความเจริญงอกงาม และก็ยังได้ให้สี สีของมหาวิทยาลัยเป็นสีเทาแดง สีเทานั้นเป็นสีของสมอง หมายถึงสติปัญญา สีแดงเป็นสีของเลือด หมายถึงความกล้าหาญ เพื่อที่จะให้เป็นผู้กล้าที่จะคิดและทำอย่างผู้ที่มีสติปัญญา สองสิ่งต้องไปด้วยกัน เพราะว่าถ้ากล้าหาญอย่างเดียวโดยไม่มีสติปัญญาก็น่ากลัว อาจจะบ้าบิ่น นำไปสู่หายนะ แต่ในขณะที่เดียวกัน ถ้ามีสติปัญญา แต่ไม่มีความกล้าหาญ ก็ย่อมไม่สามารถที่จะท้าทายหรือจัดการกับกระแสของความไม่ถูกต้องต่าง ๆ ได้ ก็ได้แต่มีสติปัญญาเฉพาะตัว ไม่มีความหมายมาก เพราะฉะนั้นท่านจึงบอกว่าต้องมีทั้งสีเทาและสีแดง อันนี้ก็เป็นองค์ประกอบที่สอดคล้องไปกับอุดมการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลทั้งหมด และจะว่าไปแล้วอุดมการณ์นี้ก็คือ ความมุ่งหมายของมนุษย์นั่นเอง มนุษย์ทุกคนที่เกิดมานั้นก็เพื่อที่จะฝึกฝนตนเองให้มีระดับของสติปัญญา ระดับของจิตใจสูงขึ้น เป็นการยกระดับของจิตใจและสติปัญญาสูงขึ้น ส่วนการที่จะส่งเสริมให้คน ๆ หนึ่งมีวิชาชีพเพื่อที่จะไปประกอบอาชีพ เพื่อที่จะได้สร้างความเจริญให้แก่สังคม ก็เป็นอุปกรณ์ที่จะทำให้เขาสามารถที่จะยกระดับสติปัญญาและจิตใจของเขา แต่เป้าหมายหลัก หรือ gain stream ก็คือการทำให้เขาสามารถที่จะยกระดับสติปัญญาและจิตใจ อย่างอื่น ๆ นั้นก็เป็นเครื่องมือทั้งหมด

เพราะฉะนั้นด้วยอุดมการณ์นี้ ดิฉันอยากสรุปว่าท่านตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมนิยม หรือธรรมเนียม ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจที่กำลังปรากฏอยู่ในทุกวันนี้ หรือพื้นฐานทางเศรษฐกิจระบบทุนนิยม หรือวัตถุนิยมตั้งอยู่บนสถานะกัน แต่เมื่อเรามาเหลียวมองย้อนกลับไปที่เหลียวมองดูแล้วก็จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้น กระแสที่เกิดขึ้นในโลก ล้วนแต่สวนทางกับที่พูดมานี้ทั้งหมด ไปในเรื่องของทุนนิยม วัตถุนิยม แล้วก็เอาวัฒนธรรมนิยม ธรรมเนียมมาเป็นเครื่องมือ มันกลับข้างกันแทบจะเรียกได้ว่าโดยสิ้นเชิง แต่ว่าได้ใช้หลักทางศึกษาศาสตร์ไปทำให้กระแสนี้เผยแพร่ไปรวดเร็ว หลักของศึกษาศาสตร์ที่ว่านี้ก็คือว่ามีทั้งการนำเอา idealism ไปใช้ คือ การทำซ้ำ ๆ ซาก ๆ เป็นต้นว่าการโฆษณาชวนเชื่อซ้ำ ๆ ซาก ๆ แล้วก็เลยทำให้เกิดความคิดเห็นที่ผิดไป การโฆษณาชวนเชื่อซ้ำซาก การปฏิบัติอย่างเดียวกัน เห็นอย่างเดียวกันซ้ำซาก ก็ทำให้เห็นผิดไปได้ อย่างเช่นการนำเอา pragmatism หรือ experimentalism มาใช้ก็มี การนำเอา realism มาใช้ก็มี มีทั้ง สามอย่าง แต่ว่าเอาไปสนองอุดมการณ์ที่ผิด ๆ ทั้งหมด จริง ๆ แล้วไม่ควรเรียกว่า อุดมการณ์ เอาไปสนองสิ่งที่ผิด ๆ ทั้งหมดเลย ก็คงจะถึงเวลาที่พวกเราคิดกันว่า ที่ผ่านมานั้นเกิดอะไรขึ้น กระแสที่ผ่านมานั้น

ในกลุ่มที่ ๒ ที่ดิฉันอยากจะพูดก็คือว่า แนวโน้มจะเป็นอย่างไร ทุกท่านก็เห็นอยู่แล้ว เห็นชัดอยู่ เด็ก ๆ และเยาวชนหลงผิดหลงทางกันไปมากมาย ไม่ว่าจะปัญหาหยาบเสฟติด ปัญหาทางเพศ ปัญหาการจ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย และอีกมากมาย สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น

ได้อย่างไร จะเกิดขึ้นจากการเล่าเรียนเหมือนกัน แต่ว่าเกิดขึ้นในทางที่ผิด ๆ และกระแสนี้ ก็รุนแรงมากยิ่งขึ้นทุก ๆ ขณะ ยังมองไม่เห็นทางว่าจะลดลง และถ้าหากว่าเราบอกว่าเราจะปิดประเทศไทย เพื่อที่จะไม่ให้กระแสเหล่านี้หลั่งไหลเข้ามา ก็ปิดไม่ได้ เพราะว่าสังคมปัจจุบันนี้เป็นสังคมที่ไร้พรมแดน จะปิดกันกันได้ยาก เข้าไปถึงในบ้าน เข้าไปถึงเฉพาะบุคคล ขณะนี้ถ้าลูกหลานของเราไปเปิดอินเทอร์เน็ตดู website ที่ไม่เหมาะสม เรามีทางควบคุมหรือไม่ ยากเหมือนกัน เพราะแนวโน้มตรงนี้ก็แนวโน้มที่ค่อนข้างจะ น่ากลัว เป็นแนวโน้มที่ค่อนข้างจะทำให้เราคงจะต้องเร่งคิดกันว่าจะทำอย่างไร

มาถึงในส่วนที่ ๓ วิเคราะห์ดูแล้ว ที่เป็นอย่างนี้ก็เพราะว่าในระยะเวลาที่ผ่านมาจะโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม เราได้ระดมทรัพยากรทั้งหลายที่เรา มีอยู่ เพื่อการนั้นโดยแท้ อย่างที่บอก ถ้าหากเราลองวิเคราะห์ดูเป็นสัดส่วน จำนวนเงินที่เราลงไปเพื่อที่จะส่งเสริมสิ่งเหล่านั้น เพื่อที่จะส่งเสริมวัตถุ เพื่อที่จะส่งเสริมค่านิยมต่าง ๆ ให้มีการแข่งขัน ให้มีการเรียกร้อง ให้มีความรู้สึกว่าจะอยากจะได้โน่นได้นี้ ให้มีการแย่งชิงเบียดเบียนกัน เราได้ระดมทรัพยากรทางด้านการเงินไปไม่น้อยเลย ต้องเรียกว่า เป็นจำนวนมากทีเดียว เราได้ระดมเวลา ดิฉันอยากจะให้เรากลับมาวิเคราะห์ดูว่า ในการทำงานของเรา เราได้ให้เวลากับสิ่งที่เราเรียกว่า อุดมการณ์นี้มากน้อยแค่ไหน หรือเป็นเพียงแค่อายมว่าง หรือเป็นเพียงแค่ My product หรือเป็นเพียงแค่กิจกรรมเสริม สัดส่วนมันไม่ทัดเทียมกันเลย ถ้าหากเราดูในแต่ละชั่วโมงที่เราสอนนิสิตนั้น สิ่งที่เราให้เขาล้วนแต่เป็นเนื้อหาวิชาการ เราในที่นี้ก็รวมถึงตัวดิฉันเองด้วย

นะคะ ไม่ได้ยกเว้น เราให้วิชาเขาโดยเราไม่ได้สอดแทรกสิ่งที่เป็นอุดมการณ์อันสูงส่งซ้ำ ๆ ซาก ๆ เราขาดความซ้ำซากในการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้กับนิสิตนักศึกษาของเรา เราจึงสู้กันไม่ได้เลยกับสิ่งที่นิสิตได้รับจากภายนอกซ้ำ ๆ ซาก ๆ ดูประหนึ่งว่าเป็นของดีของงาม และก็ไม่มีทางจะรู้ได้เลย เราถลาลี้กลงไปทุกทีทุกที จนกระทั่งในที่สุดถอนตัวไม่ขึ้น ตกเป็นทาสของสิ่งที่พบเห็นโดยทั่ว ๆ ไป มนุษย์เราโดยเชิงจิตวิทยาก็เป็นเช่นนั้น คือว่าจะสนใจอยู่กับสิ่งที่เราเคยชิน ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงก็ต้องใช้เวลากว่าที่จะเคยชิน เพราะฉะนั้น นี่ก็คือประเด็นหลักว่าสัดส่วนที่เราให้กับเรื่องเหล่านี้กับการที่จะส่งเสริมอุดมการณ์น้อยไป ไม่ว่าจะป็นทรัพยากรทางวัตถุ ทรัพยากรทางเวลา และก็ความสนใจ ความตั้งใจ เราอาจจะมีความรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องธรรมดาจนจะรู้แต่เด็ก ไม่รู้หรอกค่ะ เด็ก ๆ ต้องสอนคุณงามความดีนี้ มันไม่ได้เกิดมาโดยอัตโนมัติ เกิดมาโดยที่ว่าจะต้องได้รับการอบรมปมนิสัย คำก็บอกอยู่แล้วว่าจะต้องอบรมปมนิสัย เพราะฉะนั้น ที่เราให้วิชาการนั้น เราให้ความเป็นปราชญ์แก่เขา แต่เรายังขาดส่วนของผู้ทรงศีล ยังขาดส่วนนี้ไปมาก สัดส่วนไม่ทัดเทียมกันเลย และความจริงถ้าจะให้เลือก จะต้องเอาส่วนหลังนี้ขึ้นมาก่อนด้วยซ้ำ เพราะการที่จะเป็นผู้รู้และไม่มีศีลนั้น อันตรายมากกว่าผู้ที่มีศีลแล้วไม่รู้ ในวันที่จึงอยากเรียนท่านอาจารย์ว่า คงจะต้องให้ความสำคัญ แล้วก็ให้ สัดส่วนทั้งในส่วนของทรัพยากรวัตถุและอื่น ๆ ให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามก็อยากจะขอเลยไปถึงประเด็นที่ ๔

ประเด็นที่ ๔ นี้สำคัญ เพราะว่าภารกิจที่จะพัฒนาเป็นคน ๆ หนึ่ง ให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติประดุจผู้ทรงศีล มันไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะฉะนั้นไม่ใช่ของง่าย มันเปรียบเสมือนแมงเม่าบินเข้ากองไฟ มันก็เห็นอยู่ข้างหน้าว่าเพื่อนแมงเม่าของมันบินเข้าไปแล้วก็ตกลงมาตายทุกที แต่ไอ้ตัวหลัง ๆ ก็ยังบินเข้าไปอีก เพราะกระแสดึงดูดมันแรงใช้ไหมคะ มันสู้กันไม่ได้ หรือเหมือนกับมดที่เห็นกับกองน้ำตาล ตัวท้าย ๆ ที่เดินเข้ามาหาน้ำตาลก็เห็นอยู่แล้วว่าเพื่อนตัวเองกองตายอยู่ ตายอยู่เป็นเบือ แต่ก็ยังเดินเข้าไปหา แสดงว่ากระแสดูดมันคงแรงมากเหมือนกัน มิใช่ของง่าย ขนาดไม่ใช่ของง่ายแล้วเราไม่ได้ให้เวลา แล้วมันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ขนาดให้เวลามันอาจจะยังไม่ได้เลย แล้วยังไม่ให้เวลาก็ยิ่งไปกันใหญ่ เพราะฉะนั้น แต่ละคนรวมทั้งพวกเราทุกคนด้วยจะต้องให้เวลากับสิ่งเหล่านี้ เพราะว่ามันเป็นความมุ่งหมายของการเกิดมา มันไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย มันเป็นความมุ่งหมายของการเกิดมา ชั้นในการปฏิบัติในภาคปฏิบัตินั้น ถ้าอุดมการณ์นี้จะเป็นจริงจึงขึ้นได้ ก็คงจะต้องหาแนวทางที่ท่าอย่างไรจะทำให้เกิดขึ้น มันมีธรรมะอยู่บทหนึ่งที่เป็นธรรมะ ๕ ประการ ที่เรียกว่า พละ ๕ พละ ๕ นี้ ก็คือ กำลัง ๕ อย่าง ซึ่งทุกท่านก็คงทราบดีอยู่แล้ว กำลัง ๕ อย่างนี้ที่จะช่วยให้เราไม่เป็นแมงเม่า ไม่เป็นมด กำลังแรกก็คือ ศรัทธา ขณะนี้เราศรัทธาในอุดมการณ์นี้ เราเริ่มมี Faith เริ่มมีศรัทธา เราศรัทธาบุคคลในสมัยก่อน ๆ นั้น ครูบาอาจารย์ก็คือ model ของนักเรียน ตัวดิฉันเองที่มาถึงวันนี้ก็มีความกตัญญูต่อคุณครูตั้งหลายคนที่เราถือเป็น model ที่เราจะตามอย่าง ศรัทธา วันนี้เรามีสมเด็จพระพรรัตนราชสุตาฯ เป็น model สร้าง

ศรัทธา ศรัทธาในคนจะง่ายกว่าศรัทธาในสิ่งที่ abstract มองไม่เห็น มหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีปูชนียบุคคลหลายท่านที่เป็นที่น่าเคารพศรัทธาที่เป็นตัวอย่าง ความศรัทธานี้เป็นผลอันแรก

อันที่ ๒ ดินันขอสลบนิตหน่อย ไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในพระธรรม พระไตรปิฎก อันที่ ๒ นี้จะขอเอา ปัญญา ขึ้นมาก่อน ปัญญา นี้ก็คือ ความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดสิ่งทั้งหลายทั้งปวง เพราะฉะนั้น ถ้าหากมีศรัทธาในทางที่ดี ปัญญามันก็จะตาม จะมีปัญญาตาม ถ้ามีศรัทธามากมาย แต่ไม่มีปัญญาก็จะได้แต่เชื่ออย่างงมงาย ไม่ได้ทำอะไร ไม่ได้ คิดอะไร ปัญญาที่สำคัญ สำคัญมากที่สุดด้วย ทั้ง ๒ อย่างนี้ก็คงจะฝึกให้เป็นปราชญ์ได้สบาย ศรัทธากับปัญญา ขอย้ำนะคะว่า ศรัทธานั้นมีทั้งประเภทบุคคล และคำสอนวิชาการต่าง ๆ ก็เป็นการสร้างศรัทธาได้ ส่วนปัญญานั้นก็คือส่วนที่เขจะต้องคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เราได้ให้ออกาสเขาคิด ได้ให้ออกาสเขาวิเคราะห์ และได้ให้ออกาสเขาสามารถที่จะพัฒนาปัญญาเพียงพอหรือยัง

ตัวที่ 3 ก็คือ สติ ตัวนี้สำคัญ ตัวนี้เป็นเหมือนกับเข็มทิศตัวกำหนด คอยกำหนด คอยดู หรือบางคนก็บอกว่า เป็นเหมือนกับเบรคคอยเบรค มันก็ประกอบกัน สติกับปัญญามันก็เป็นเบรคปัญญา ถ้ามันช่วยได้ ปัญญาจะสามารถช่วยให้ไปทำสิ่งต่าง ๆ ในทิศทางที่ถูกต้อง สติ ก็คือ ตัวที่จะคอยเฝ้าระวัง ระแวดระวัง

ตัวที่ 4 ก็คือ วิริยะ วิริยะ คือ ความพากเพียร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงย้ำเน้นมากในเรื่องของวิริยะนี้ ท่านทรงพระ

ราชนิพนธ์พระมหาชนก และทรงโปรดเกล้าให้จัดพิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการดุน ทั้งอะไร เพื่อที่จะให้ความรู้เชิงศึกษาศาสตร์เผยแพร่สิ่งเหล่านี้ออกไป เผยแพร่วิธีที่เป็นมหาวิทยาลัยของพระมหาชนกนั่นเอง และเราเองก็คิดว่าวิธีนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะมีฉะนั้นแล้ว มีแต่ศรัทธามีแต่ปัญญา ไม่มีวิธีะ ไปเป็นคนจับจด ไม่รับผิดชอบ ไม่ทำอะไรจริง จัง ทำทิ้ง ทำปล่อย ไม่เอาจริง ไปเจออุปสรรคปัญหา ก็ถอย ไปเจออุปสรรคปัญหาที่ไหนก็มักจะเกิดความท้อแท้ และกัละทิ้ง ไม่กล้าสู้กับอุปสรรค อันนี้ก็คือในส่วนของความกล้า หรือที่ว่า ส่วนของความเป็นผู้ทรงศีลนั่นเอง

สุดท้าย ก็คือ สมာธิ ก็คือความตั้งใจมั่น การทำจิตใจให้สงบ ก็เป็นจิตใจที่มีพลัง เสริมให้สิ่งต่าง ๆ ที่พูดมาทั้ง ๔ ข้อนั้น มันเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ทั้ง 5 ตัวนี้ ก็จะเป็นเรื่องเสริมซึ่งกันและกัน ถ้ามีตัวใดตัวหนึ่งแล้วขาดตัวอื่น ก็จะมีปัญหาทำให้ไม่ครบถ้วน ดิฉันเองมักจะเปรียบเทียบว่าอยากจะได้ ๕ ตัวนี้เป็นดาซัง ดาซังข้างหนึ่งประกอบไปด้วยศรัทธากับปัญญา และก็ดาซังอีกข้างหนึ่งก็ประกอบไปด้วยวิธีะกับสมาธิ สตินั้นเป็นตัวที่อยู่ตรงกลาง เป็นตัวที่คอยถ่วงดุลให้ดาซังนั้นสมดุล ดิฉันคิดว่าตัวสตินี้จะเป็นตัวนำเหมือนกัน เพราะจะต้องเป็นตัวคอยดูว่าดาซังถ่วงไปข้างใดมาก โดยอีกข้างหนึ่งกำลังจะลดคุณค่าลง ก็จะต้องทำให้อีกข้างหนึ่งมีน้ำหนักมากขึ้น อย่างนี้ เป็นต้น จึงจะทำให้ผล 5 นั้นสมดุลไปด้วยกัน ในแนวระนาบในแนวที่สมดุล และนี่ก็คือ 4 ประการหลัก ๆ ที่ดิฉันเองอยากจะขอฝากท่านอาจารย์ทุก ๆ ท่านเอาไว้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูมาช้านาน

เพราะฉะนั้นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่ยากจะให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีก็คือ คณาจารย์ทุก ๆ คน เป็นครุมืออาชีพ คำว่าครุมืออาชีพนั้นมีความหมายที่สำคัญมาก ก็คือเป็นครูที่สามารถที่จะทำให้อุদ্มการณ์ปราชญ์ผู้ทรงศีลนั้นเป็นจริงได้อย่างแน่นอน มืออาชีพนี้ ถ้าเป็นมือสมัครเล่นอาจจะได้บ้าง ไม่ได้บ้าง แต่ถ้าเป็นมืออาชีพต้องได้ เลยอยากให้คณาจารย์ทุกท่านช่วยทำให้วิชาชีพนี้เป็นวิชาชีพชั้นสูง วิชาชีพชั้นสูงหมายความว่าอย่างไร หมายความว่าไม่ใช่ใคร ๆ ก็ทำได้ เหมือนกับหมอ หมอก็คือเป็นวิชาชีพชั้นสูงเหมือนกัน ถ้าหากว่าคน ๆ หนึ่งเขาบอกว่าเขารักษาโรคได้ เราจะให้เขารักษาไหม ถ้าเราไม่มั่นใจว่าเขาผ่านการฝึกฝนอบรมมีประสบการณ์เป็นหมอจริงหรือเปล่า ก็คงไม่ให้ ฉะนั้นบ้านเมืองจึงต้องมีเครื่องรับรองวิชาชีพของหมอ ครูก็เหมือนกัน ถ้าหากว่าไม่ได้ผ่านการอบรม ไม่ได้ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ มา ก็ไม่น่าที่จะมีความสามารถในการเป็นครู เพราะว่าครูไม่ใช่เป็นเพียงแค่ผู้ถ่ายทอดวิชาการที่เราเรียนมา แต่ว่าครูนั้นจะต้องเป็นผู้ที่สร้างคน พัฒนาคนโดยให้วิชาการไปเป็นเครื่องมือ มันกลับกัน ดิฉันเองก็อยากจะขอฝากทุก ๆ ท่านเอาไว้ วันนี้มีวิทยากรหลายท่านที่เห็นแล้วก็น่าชื่นชม ก็คิดว่าเป็นวิทยากรที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับ ก็คาดว่าทุก ๆ ท่านคงจะมีความรู้ มีประสบการณ์ แต่พอถึงภาคปฏิบัติก็อยู่ที่ตัวท่านอยู่ดี ดิฉันก็อยากจะขอจบลงด้วยการนำเอา Code quotation ของบุคคลที่ดิฉันประทับใจเอามาให้ดู เหตุผลของการมีมหาวิทยาลัยก็คือ มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งที่อนุรักษ์การเชื่อมโยงระหว่างความรู้กับชีวิต ในที่นี้เขาใช้คำว่า ความมี

ชีวิตชีวา หรือว่าพลังของชีวิตนั่นเอง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ กับ พลังแห่งชีวิต โดยการรวมพลังของคนหนุ่มสาวและผู้อาวุโส โดยเอาคนหนุ่มสาวกับผู้อาวุโสอยู่ด้วยกัน ในสภาพของการเรียนรู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ อย่างน้อยที่สุดนี่ก็คือ หน้าที่ที่มหาวิทยาลัยควรจะปฏิบัติเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยใด ที่ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่นี้ได้ก็ไม่มีเหตุผลที่จะคงอยู่ ดิฉันคิดว่ามหาวิทยาลัยในตะวันตกก็กำลังอยู่ในขั้นของการแสวงหาเหมือนกันว่าเราหลงทางหรือเปล่า เราไป ผิดทางหรือเปล่า ดิฉันกลัวพูดเช่นนี้เพราะว่าได้คุยกับอาจารย์ Professor หลายคน และเขาก็กำลังทบทวนอยู่เหมือนกันว่าเราหลงทางหรือเปล่า ในใจของเขาก็คิดว่า เราหลงทางไปแล้ว โดยจะเอาวิชาการอะไรมาสื่อให้รู้ว่าหลงทางจริง จะใช้วิธีการอย่างไรที่จะดึงให้กลับมา ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เราก็อย่าไปตามทางที่หลง ๆ ก็แล้วกัน และขออนุญาตว่าเมื่อได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้แล้วก็ขอเปิดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการปราชญ์ผู้ทรงศีลจากอุดมการณ์ไปสู่ภาคปฏิบัติ ขอให้ทุก ๆ ท่านประสบความสำเร็จและมีความสุขและมีความสำเร็จในหน้าที่การงานของท่านทั่วทุกคน ขอขอบคุณมากค่ะ

รองศาสตราจารย์ คุณหญิงสุนงษา พรหมบุญ

ตำแหน่งปัจจุบัน

อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

สังกัด

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ระดับ ๑๐
E-mail : sumonta@psm.swu.ac.th

ประวัติครอบครัว

วัน เดือน ปีเกิด ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๙
สถานภาพ สมรสกับ ดร.สืบแสง พรหมบุญ มีบุตร ๓ คน

ประวัติการศึกษา

๒๕๙๕ - ๒๕๙๙ โรงเรียนสุริยวงศ์ จังหวัดราชบุรี (ป.๑ - ป.๔)
๒๕๙๙ - ๒๕๐๕ โรงเรียนนารีวิทยา จังหวัดราชบุรี (ม.๑ - ม.๖)
๒๕๐๕ - ๒๕๐๗ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา วิทยาไท รุ่นที่ ๒๕
สายวิทยาศาสตร์ (ม.ศ.๔ - ม.ศ.๕)

๒๕๐๗ - ๒๕๐๘ เตรียมแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การ
แพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (ปัจจุบันคือ
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล)

๒๕๐๘ - ๒๕๑๔ B.A. (Zoology), M.S. (Genetics) จาก U. of
Wisconsin, Madison, Wis., U.S.A. โดยทุนรัฐ
บาลไทย ตามความต้องการของกรมการฝึกหัด
ครู กระทรวงศึกษาธิการ

๒๕๑๙ - ๒๕๒๒ Ph.D. (Genetics), Certificate in Population
Studies จาก U. of Hawaii, Honolulu, Hi.,
U.S.A. โดยทุน East West Center

งานที่สนใจและมีประสบการณ์

การพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และ
การพัฒนาอุดมศึกษาให้เป็นคลังปัญญา โดยเน้นการพัฒนา การวิจัย
และนักวิจัย เพื่อให้ประเทศไทยมีฐานทางปัญญาที่เข้มแข็ง เพื่อการ
พัฒนาที่ยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

งานวิชาการประจำ

- รับราชการสังกัดภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔
- ปัจจุบันเป็น รองศาสตราจารย์ ระดับ ๑๐ ทำหน้าที่สอนและวิจัย
ในสาขาวิชาพันธุศาสตร์และชีวสถิติ

งานสอน

- Cytogenetics,
- Human Genetics,
- Population Genetics and Evaluation,
- Statistics for Science / Biostatistics,
- General Biology / Genetics

งานวิจัยที่ชำนาญ

- Statistic analysis of medical data,
- Theoretical modeling of biological systems relating to malarial resistant genes,
- Genetic Diversity

ประสบการณ์การบริหารในมหาวิทยาลัย

- ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙ เลขานุการคณะวิทยาศาสตร์ มศว
- ๒๕๒๔ - ๒๕๒๖ ผู้ช่วยคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มศว
- ๒๕๒๖ - ๒๕๓๐ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มศว
- ๒๕๓๖ - ๒๕๔๐ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มศว
- ๒๕๔๒ - ๒๕๔๔ ประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย
(ทปอ)
- ๒๕๔๐ - ปัจจุบัน อธิการบดี มศว

รางวัลที่ได้รับ

- ๒๕๓๘ ศิษย์เก่าดีเด่น คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๒๕๓๙ ครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น สาขาครูวิทยาศาสตร์ สมาคม
วิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

- ๒๕๔๓ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ Romanian Star ชั้น Commander
จาก ประธานาธิบดี Emil Constantinescu แห่งประเทศ
โรมาเนีย
- ๒๕๔๓ St. John Bosco Award สมาพันธ์ศิษย์เก่านานาชาติ
โรงเรียนในเครือคาทอลิก คณะ Salesian
- ๒๕๔๔ ผู้บริหารข้าราชการพลเรือนดีเด่น สมาคมข้าราชการ
พลเรือนแห่งประเทศไทย (รางวัลครุฑทองคำ)
- ๒๕๔๔ รางวัลมหิตลทยากร ศิษย์เก่าดีเด่น มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๒๕๔๔ โล่เกียรติคุณผู้สร้างความก้าวหน้าแก่วิชาพันธุศาสตร์
สมาคมพันธุศาสตร์แห่งประเทศไทย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

๕ ธันวาคม	๒๕๑๘	ดริตาภรณ์มงกุฎไทย
๕ ธันวาคม	๒๕๒๔	ดริตาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธันวาคม	๒๕๒๖	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
๕ ธันวาคม	๒๕๓๐	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธันวาคม	๒๕๓๓	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
๕ ธันวาคม	๒๕๓๖	ประถมาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธันวาคม	๒๕๓๘	จักรพรรดิมาลา
๕ ธันวาคม	๒๕๔๑	มหาวชิรมงกุฎ
๕ พฤษภาคม	๒๕๔๖	จตุตถจุลจอมเกล้า

มิถุนายน ๒๕๔๖

